

פרשת לך לך תשפ"ג

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	5:43
Brooklyn, NY	5:30
Chicago, IL	5:21
Houston, Texas	6:14
Johannesburg, S. Africa	6:08
Lakewood/Deal, NJ	5:32
London, UK	4:13
Los Angeles, CA	5:39
Manchester, UK	4:15
Monsey, NY	5:30
Montreal, Quebec	5:19
Passaic, NJ	5:30
Toronto, Ontario	5:46
Yerushalayim	4:12
Zurich, Switzerland	4:46

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

לך לך

ברכה שאין בה הזכרת שם ומלכות

אמרו בפסחים ק"ז ע"ב ואעשך לגוי גדול זה שאומרים אלקי אברהם, ואברכך זה שאומרים אלקי יצחק, ואגדלה שמך זה שאומרים אלקי יעקב, יכול יהיו חותמין בכלום ת"ל והיה ברכה.

והנה איתא בברכות מ' ע"ב אמר רב כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה ור' יוחנן אמר כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה אמר אביי כוותיה דרב מסתברא דתניא לא עברתי ממצותך ולא שכחתי, לא עברתי מלברך ולא שכחתי מלהזכיר שמך עליו, ואילו מלכות לא קתני, ור' יוחנן תני ולא שכחתי מלהזכיר שמך ומלכותך עליו.

והק' תוס' דברכה א' בשמו"ע אין מלכות ותני שאומרים אלקי אברהם כמבואר בפסחים ה"ל. וע' פרד"ס הביא מאור חדש בשם זקנו הפנים מאירות דזהו הפשט בפסוק, ואעשך לגוי גדול - זה שאומרים אלקי אברהם, והא גופא והיה ברכה - כאילו אמר מלכות.

ובעיקר קו' תוס' ע' ברא"ש כתב כיון שאומר הקל הגדול הוא כמלכות, ופ' החיד"א בפני דוד אות י"ב בשם התו"ט דזהו שאמר דוד ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך, דכל ברכה צריך מלכות וגם שם, וע"ז שואל, בכל יום אברך, והרי בשמו"ע אין מלכות, וע"ז משיב, גדול ה' ומהולל מאד, דזה חשיב מלכות.

וע' ב"י ר"ד בשם הרוקח כי תפלה שאני, וע' מנהיג דלשון מלך בסוף ברכה ראשונה הוא מלכות כשאומר מלך עוזר.

והנה זה דלא כתוס' מ' ע"ב בשם ר"י דבעי דוקא מלך העולם. וע ש"ע ר"ד וב"ה בשם אבן העזר שהק' על ר"י ממלכיות ברה"ו ובשם מ"ג שדחה דשם נסמך על תחילת שמוע שנזכר מלך העולם.

הערות ותגובות בלש"ק או באנגלית יתקבלו ברצון במייל bishvileihalacha@themir.org

לעומתם יש נסיונות בדרכי החיים, נסיונות שאינם בין מוות לחיים, אך "נסיונות קטנים" אלה דורשים אמונה תמימה ואמיתית, לעשות את דבר ה' מיד, ללא פקפוק והרהור. בנסיונות אלה נמדדת מידת היראת שמים.

גם נסיון העקדה לא היה רק הנכונות לשחוט את יצחק, אלא גם במידת הר"מחה, כמש"כ רש"י: אברהם שהיה יודע שהולך לשחוט את בנו היה הולך ברצון ור"מחה כיצחק שלא היה מרגיש בדבר (כ"ו).

הנסיון הראשון בו התנסה אברהם בציות מוחלט לה"ת בשמחה ובביטול כל רצון עצמי, היה בהליכתו מארצו ומבית אביו אל הלא נודע. בחינה זו היא שורש נסיונותיו של אברהם. אמנם בנסיונות עם נמרוד ובאור כשדים הייתה מס"נ, אך לא הייתה בהם בחינה זו. לפיכך הם לא נמנו בעשרת הנסיונות.

הרבות בעניני הישיבה, היה מקדיש מזמנו גם עבור אנשים שאינם מבני הישיבה שנוקדו לך.

אנשים מסכנים ונדכאים היו מגיעים לפרוק בפניו את מצוקותיהם. מרן רה"י היה יושב איתם שעות ארוכות, שומע בתשומת לב את דבריו של אדם שבור, ואף כאשר לפעמים ברור היה שמדר בר במקרים שהוא אינו יכול לעזור בהם, אך הוא הרגיש כי העזרה היא עצם הסבלנות לשבת ולשמע את אשר על לבו השבור של היהודי שמר לו, גם אז ישב ושמע עד שסיים הלה את דבריו, כשהוא משרה אווירה של רוגע והנאה מביקורו. לא אחת אף קם מרן ממושב, ולמרות הקשיים הרבים, הלך להביא ליהודי המסכן שתיה קרה או חמה. כך היה יושב ומאזין כאילו כל זמנו פנוי, אך ברגע שהלה סיים ויצא מפתח הבית שמח וטוב לב, מיד נשאב רבינו בחזרה אל הלימוד.

פעם בעיצומה של שמחה, החל אדם שאינו בריא בנפשו לדרוש. דרשתו התארכה והתארכה ומובן שאף אחד לא האזין לדבריו. אך מרן רה"י בן פשו העדינה לא רצה שחלילה יהיה צל של פגיעה באותו אדם מסכן, לפיכך הוא היה היחיד שישב בכובד ראש והקשיב ל'דרשה'. ולאחר שהלה סיים אף ניגש להודות לו על דבריו בחיוך רחב.

תוצאה

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך וגו' (יב,א)

הרמב"ם (פיהמ"ש אבות ה,ג) מונה את הציווי "לך לך מארצך" כראשון מעשרת הנסיונות של אברהם אבינו.

צ"ב: בפרקי דר"א (פכ"ו) מובא שהנ"סיון הראשון היה בלידת אברהם, רצה נמרוד להרגו ונחבא מתחת לארץ י"ג שנה, אח"כ היה ניסיון אור כשדים, ורק אח"כ הנסיון של "לך לך". א"כ מדוע לא מנה הרמב"ם נסיונות אלה? עוד צ"ב: מה הקושי הגדול והמס"נ ב'לך לך מארצך'?

תירץ מרן רה"י הגאון הרב נתן צבי פ"נקל זצלה"ה: יש נסיונות של חיים ומ"וות, כגון נמרוד, אור כשדים, עקדת יצחק וכד'. בנפש היהודי טמון הכח למסור נפש על מצוות ה"ת. אך עדיין אין זה מוכיח על יראת שמים תמימה ללא הרהור ופקפוק.

מרן רה"י הגאון הרב נתן צבי פינקל זצלה"ה

י"א במר חשוון תשע"ב

לבו הרחב של מרן רה"י הישיבה הגאון הרב נתן צבי פינקל זצלה"ה ורצונו ותאוותו לעזור לזולת ולש"מחו היו ללא גבול. למרות מגבלות גופו ומחלתו הקשה, התאמץ עד מאוד לעזור ולשמח אחרים מבלי לתת למגבלות גופו החולה למנוע ממנו זאת. שמחתו הגדולה וחיוכו הרחב בעת שעשה זאת, גרמו לאחרים להר"גיש כי הם עושים טובה לרה"י ומשמחים אותו יותר ממה שהוא טורח כדי לשמח ולעזור להם.

סיפר הגאון רבי מיכל זילבר שליט"א, כי פעם ראה אותו מרן רה"י ברחוב העיר מצידו השני של הכביש. למרות חולשתו הגדולה ומ"חלתו, הטריח רה"י את עצמו וחצה את הכ"ביש לדבר איתו. הוא היה בטוח שרבינו רוצה לדבר איתו משהו דחוף, אם הוא כל כך טורח, אך כשהגיע אליו אמר לו מרן בחיוך רחב "רק רצייתי לומר לך שהנכד שלך שלומד בישיבה הוא תלמיד מצוין, ועולה ומתעלה כל הזמן". למרות עיסוקיו הרבים, מסירותו וטרדותיו

דברי רבותינו

דברי הימים

התהלך והיה תמים

"ויאמר אליו אני וגו' התהלך לפני והיה תמים" (יז,א). ובספורנו: 'היה תמים - קנה השלמות האפשר למין האנושי'. וכן בדברים (יח,ג): 'תמים תהיה עם ה' אלוך', ובתרגום: 'שלים תהי בדחלתא דה' אלוך'."

אדם כשר שנפטר. מבואר, שפטירת אדם כשר נקראת 'ספר איוב', ורש"י פי' הטעם על שם איוב שמת בשם טוב. ובמהרש"א (שם ד"ה ספרא) פירש משום שספר איוב עוסק במיתת האדם וייסוריו בחייו, עיי"ש.

אך הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל ביאר: החיים של כל אדם הם כמו ספר איוב. כל אחד מתמודד עם היצר הרע שלו וניסיונותיו, האחד בענין 'שידוכים', האחר בענין פרנסה, שלישי בענין הבריאות, ואחר בענין 'שטייגען' בלימוד. כל אחד חושב שאם רק יעשה כך או כך יוכל להתגבר על הניסיונות ולהפוך את החיים שלו לקלים ושמחים יותר לנצח נצחים. אך יש לדעת: 'סוף האדם למות וסוף בהמה לשחיטה והכול למיתה הן עומדין'. כיון שהכל למיתה עומדים, הרי שכל העולם הזה הוא כספר איוב, שכולו מלא מכאוב, ניסיונות ויסורים, ולבסוף 'הכול למיתה הם עומדים'.

על זה אמר רבי יוחנן: 'אשרי מי שגדל בתר רה ועמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו'. אין דרך לעקוף את הקשיים והניסיונות, אלא רק המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ (אבות ג,ה). כשהיה רבי יוחנן מסיים את ספר איוב, כלומר, כשהיה מדבר על סוף ימי האדם וניסיונותיו, הפיוס היחיד שאפשר לה גיד לאדם הוא 'אשרי מי שגדל בתורה'.

זה עומק פירושו השני של האור החיים. 'אין טוב אלא תורה' - לימוד התורה הוא כל כך מתוק וכולל את כל ההנאות, ועל ידי קבלת עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ. זו הדרך היחידה לעמוד מול הניסיונות והייסורים.

הלימוד בקביעות, וכך היא הדרך לקנות קנין התורה.

קבלת עול תורה - פתרון לכל הניסיונות

באור החיים הק' עה"פ (דברים כו,יא): "ושר מחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוך", פירש פירוש שהיה ראוי לומר אותו בכל יום, ואולי אף ג' פעמים ביום. מבאר האור החיים הק', 'טוב' היינו דבר הכולל את כל הטוב. וכשאמר מרה התורה "ושמחת בכל הטוב", כוונתה שנשמח בקב"ה שהוא מקור הטוב. עוד ביאר האור החיים, 'טוב' היינו תורה, וכלשון המשר נה (אבות ג,ג) "ואין טוב אלא תורה". והוסיף האור החיים: "שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה", עכ"ד.

לימוד התורה צריך להיות באופן שמשתגע ומתלהט אחר המתיקות שבה. אך בלי שלמות בתורה, ודאי לא ניתן להגיע להרגשה של מתיקות בתורה. בלי 'עשה תורתך קבע', אי אפשר להגיע לדרגה המרוממת הזו. אמנם אולי אפשר להגיע לאיזו התעלות והרגשת מתיקות, אך ודאי לא מגיעים לדרגה של 'מתלהטים אחר ריה'.

יסוד זה מפורש בגמרא (ברכות ז,ז): "רבי יוחנן כי הוה מסיים ספרא דאיוב אמר הכי, סוף האדם למות וסוף בהמה לשחיטה, הכול למיתה הן עומדין. אשרי מי שגדל בתורה וער מלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו". ופרש"י (ד"ה כי הוה) שרבי יוחנן היה אומר כן על כל

מפורש שיהודי המבקש להיות ירא שמים וללכת בדרך ה', צריך להיות 'תמים'. כלומר, שתהיה לו 'שלמות'. איך מגיעים לשלמות? נאמר בתהלים (ט,ט): "תורת ה' תמימה". התורה היא התמימות והשלמות. יש בזה שני עניינים: ראשית, התורה מביאה לידי שלמות. שנית, צריך שלימוד התורה יהיה בשלמות וב' תמימות, כלשון הכתוב (תהלים קיט,פ): "יהי לבי תמים בחוקיך למען לא אבוש". על האדם לעשות את החוקים ב'תמימות' למען לא יבוש ותהיה תורתו שלמה בידו.

כאמור, בכדי לזכות לתורה, יש לזכות לקיים "והיה תמים". וכן שנינו לענין דרך הלימוד (אבות א,טו) "עשה תורתך קבע", ונראה שהוא על פי הפס' (בראשית כה,כז): "ויעקב איש תם יושב אהלים". כלומר, יעקב שהיה 'איש תם', היה 'יושב אהלים' - ישיבתו באוהל היתה בקביעות, ואילו עשו היה מסתובב בחוץ בלי קביעות.

שתי מעלות אלו נצרכות בלימוד התורה: האחת, שיהיה האדם 'איש תם' - לימודו יהיה בשלמות. והשנייה, שיהיה 'יושב אהלים', שיעשה תורתו קבע. והא בהא תליא, בלי מעלת ה'תם' אי אפשר לעשות את הלימוד 'קבע', כיון שאם אין לימודו בשלמות כפי שצריך להיות, לא יתכן שזה יהיה עיקר חייו וקביעותו. ובלי מעלת הקביעות לא שייך ללמוד בתמימות ובשלמות, היות ואם תורתו עראי אי אפשר שילמדנה בשלמות.

נאמר בתהלים (פד,ה): "אשרי יושבי ביתך" - המאושר הוא היושב בבית ה', ישיבה זו היא

נה ולא רק מה ש'תחת העיניים שלו'...

כדי להספיק לקנות שני פרקים בב"ק צריך לסדר את מהלך הלימוד. יש שסבורים שיש שני חלקים נפרדים, לימוד הפסוק ולימוד ב'לומדות'. טעות בידם! טענה זו נובעת מחוסר הבנה, 'פשוט' זה 'לומדות' ו'לומדות' זה 'פשוט'. בלי שליטה בשני הפרקים הראשונים של המסכת חסר בלימוד של תחילת המסכת. כמו כן צריך לדעת, צורת הקנין בתורה היא ע"י חידוש, קל וחומר שהכנת 'מערכה' נותנת ומוסיפה הבנה וחידוש.

כל זה למדנו מהפסוק "ויעקב איש תם". תמימות משני כיוונים: שלימות שנקנית בעצמותו של האדם על ידי לימוד התורה, ושלימות שתהיה בלימוד התורה עצמו. זהו "יושב אהלים", יושב בקביעות, "עשה תורתך קבע". כמו"כ דקדק מרן המשגיח רבי ירוחם זצ"ל (דעת תורה ח"א, לך לך, חלק הביאורים עה"פ "התה"ל לפני והיה תמים"), לא אמר התנא "למוד הרבה", אלא "עשה תורתך קבע". כלומר, אין הכוונה להתמדה וריבוי הלימוד, אלא הכוונה היא 'בן ביהמ"ד', שזו תהיה קביעותו, ממילא אף כשאינו לומד, יש עליו 'חותמת' של יושב אהלים.

אנחנו בתחילת הזמן, עלינו להתחזק בתמימות בתורה. נקבל על עצמינו להספיק לכל הפרקים שני פרקים בעיון. כמו"כ נתחזק בענין חידוש שי תורה ואמירת 'חבורות'. ראש הישיבה הגאון ר' נחום זצ"ל היה אומר, העולם נוהג לומר "אם יודעים ומרגישים שצריך להגיד טוב - אומר רים טוב". הש"ת יעזור שיתקיים בכס "ויעקב איש תם" - שני הפירושים: "תם" - שלימות ב'מעשה' הלימוד, ו'יושב אהלים' - לימוד בשר קיעות ובקביעות.

את ב' המעלות האלו בלימוד התורה, 'רחבה מני ים' והעומק המופלא שבדברי התורה, אז נרכוש את מידת ה'תמימות' שכל כך נצרכת ללימוד התורה הקד'.

ראש הישיבה זצ"ל עמל לחנך לך, ללמוד את כל הש"ס ולא פחות מכך, לחדש חידושי תורה טובים. הוא לא היה מתרצה בפחות מכך. זו היא תמימות, זו היא שלמות. להיות בקי בש"ס בלי להיות 'למדן', או להיות 'למדן' בלי להיות בקי בש"ס, זה רק תארים. רק כשיש את שתי המעלות יחד זו צורת תלמיד חכם. אם חסר בתמימות ובשלמות, ממילא חסר בשם תלמיד חכם.

פשוט זה 'לומדות' ו'לומדות' זה 'פשוט'

ברוך ה' שזיכה אותנו להיות שקועים בלימוד, אבל חסרים בדורנו תלמידי חכמים, חסרים גדולי תורה. אי אפשר להגיע לשלמות בתורה, הן בהיקף והן בעמקות, ללא שתהיה בנו לכל הפחות שאיפה לדעת ש"ס, אם אין רצון אין תקוה.

הדברים ברורים לכל תלמיד חכם, אי אפשר לדעת ולהבין את דף ב' של המסכת בלי לדעת מה נאמר בדף י'. דף ו' אינו נקנה בלי ידיעה במה שנאמר בדף כ"ד. אם לא מקיפים את התורה בשלמותה, חסר בהבנה. כל תוספת בהיקף הידיעות מועילה להבנה עמוקה, צריך להשלים את התמונה ככל האפשר, ממילא ההתעמקות תהיה יותר חזקה. בלימוד מסכת ב"ק הנלמדת בישיבה הק', יש להספיק לכל הפחות את שני הפרקים הראשונים עם שיטות הראשונים וגדר לי האחרונים, בלי זה חסר ביסוד הלימוד. אדם שמתספק במועט נשאר בקטנות. החכם עיניו בראשו כדי שיראה רחוק, שיראה את כל התמר

המעלות 'חיוך' על השפתיים של הקב"ה...

איך נעשים תלמידי חכמים? איך מגיעים לדרגה של 'משתגעים ומתלהטים אחריה'? על ידי לימוד בתמימות! על ידי 'יושב אהלים' שהוא 'עשה תורתך קבע'! זכיתי להיות במשך תקר פה אצל מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה זצוק"ל ואף ישנתי בביתו, ראיתי איך התחיל את סדר היום שלו. בכל יום, לפני שהיה מתחיל את סדריו, היה ניגש לש"ס ומנשקו. היתה לו 'קנאה' לש"ס, כזו אהבה, כזו תמימות. היסוד לכל זה - אהבת ה' בשלמות ובתמימות.

לפני זמן מה הייתי אצל נדבן גדול, הצעתי בפניו כמה דרכים לתרום לישיבה הק'. אמרתי לו שיוכל לתרום בית מדרש, חדר, כסף לחלק לאברכים או לחובות. הנדיב שמע הכל, וענה כהאי לישנא: "אני רוצה לתת כסף למה שכבי כול יעלה חיוך על השפתיים של הקב"ה!" איזו תמימות! איזו אהבה! הרגשתי שצריך להתר בייש מפניו. אם בעה"ב כמותו מגיע לכזו הרגשה עמוקה של אהבת ה', על אחת כמה וכמה שאנחנו בני התורה צריכים לקנות בכל הכוחות אהבת ה' תמימה. מתוך זה מגיעים לתמימות ואהבה לתורה, כמו שראינו אצל הראש ישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה זצוק"ל. האהבה הזו היא לפני הכל.

שני חלקי גדלות בתורה

הקנין להשגת ה'תמימות' בתורה חייב להיות בשתי המעלות של בלימוד התורה. האחת, 'רחבה מני ים' - תילי תילים של הלכות, ש"ס וראשונים שמקיפים הכול. אי אפשר להגיע לידיעה והבנה לפני שבקיאים טוב טוב בדברי הגמ' והראשונים בסוגיא. המעלה השניה היא עמקות התורה. כמה עונג ועמקות יש בתורה, ככל שמעמיים קים, עדיין יש מה להוסיף ולהעמיק. אם נקנה

Bringing Futures to Fruition

Harav Hagaon Shmuel Friedman Shlita

This parashah and the parashiyos that follow focus on the Avos Hakedoshim, and the stories the Torah tells us about them are not just stories — they're fundamental messages that shed light on who the Avos were. The sefer Daas Chochmah U'Mussar (vol. 2) teaches that we should know that everything Klal Yisrael has was founded and built by the Avos; Klal Yisrael takes its entire chiyus from the Avos, and our whole avodah is to try to attain and merit what they already prepared for us.

The Avos paved the way for us to have hatzlachah in everything we do.

In this week's parashah, we learn an important lesson from Avraham Avinu. In discussing Avraham Avinu's going to war with the kings after he heard that Lot had been captured, the Torah uses the phrase **וַיִּרְקֵם אֶת תְּנִיכָיו**. The simple meaning is that Avraham armed his disciples, but Rashi interprets this differently: זה אליעזר שחנכו למצות והוא לשון התחלת כניסת האדם או כלי לאומנות שהוא עתיד לעמוד בה.

Rashi is providing an insight into chinuch. The phrase **וַיִּרְקֵם אֶת תְּנִיכָיו**, he says, refers to Eliezer, Avraham's disciple, and the word **תְּנִיכָיו** — which is related to the term chinuch — denotes initiating a person or an item

into the function it will serve in the future. In this regard, Rashi cites the passuk **עַל פִּי דַרְכּוֹ גַם כִּי תִּהְיֶה לְנַעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ** (Mishlei 22:6).

The message here is that chinuch is not what we call education. Education implies transmitting information, but chinuch means developing a person's potential so that he should be able to maintain what he learned long-term, even after the mechanech is no longer present.

So chinuch is about looking towards the future, not about what the child should do now. And the success of chinuch is measured by the future results, not by the present. That's why it's so important for a child or student to have a good feeling about what he's taught, and about Torah and mitzvos in general — because that's the only way to ensure that he will continue living by these ideals in the future.

There was a boy who was not keeping Torah and mitzvos properly, and his parents approached the Chazon Ish and asked if they should give the boy food, considering that he would not make brachos. Perhaps, they wondered, this would be considered lifnei iver?

The Chazon Ish told them that as parents, their

Foreshadowing Potential

We can now understand the emphasis on chinuch in this week's parashah. Avraham Avinu took Eliezer, his talmid, on a life-threatening mission to save Lot. The mefarshim offer several explanations of why Avraham Avinu deemed this necessary — either because he had promised to protect Lot even if he moves elsewhere, or out of gratitude for Lot's not telling the Mitzriyim that Sarah was hidden in a box. In any event, the perilous mission of fighting these great kings and their mighty armies was an opportunity for Avraham Avinu to teach his talmid, Eliezer, how to draw out his potential — and that's what the Torah is emphasizing here.

We know teach that the first instance of a word being used in the Torah is where we can learn the word's primary meaning. The word תְּנִיכֵי — meaning someone who receives chinuch — conveys to us what the main idea of chinuch is: that which a person invests into his talmid so that he can bring his potential to fruition. And doing this is what earned Avraham Avinu the special title of אֶהְבֵּי, since, as the hakdamah of the Chasam Sofer teaches, he devoted himself to being mechanech others even at the expense of his own ruchniyus.

As parents and teachers, we must always remember that our main focus is to invest in the chinuch of our children and talmidim. We're not doing this on our own, as the Daas Chochmah U'Mussar teaches; we're drawing on the kochos that the Avos Hakedoshim set up for us. That's how we'll have hatzlachah.

With this in mind, perhaps we can better understand the passuk כִּי יְדַעְתִּי לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אֲחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרָדָה ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הִבִּיא ה' עַל אַבְרָהָם אֶת אֲשֶׁר יְדַבֵּר עָלָיו. The first part of the passuk discusses instructing children what to do so that they will keep the Torah, accustoming them to doing the right thing and teaching what the right thing is. But the second half of the passuk focuses on what the children will ultimately do as they bring their potential to fruition. When we reveal to a child his latent potential, according to his unique derech — al pi darko — that is true chinuch, and that's the koach of Avraham Avinu that this week's parashah is emphasizing.

Avraham Avinu was the first mechanech, and because of that, he is called אֶהְבֵּי.

obligation is to ensure that their child can reach the highest spiritual level he can attain over his lifetime. If by their not providing him with food today, he will achieve a lower spiritual level in the future, then they are obligated to give him food, so that in the future he'll have a greater chance of reaching a higher level.

We see, then, that true chinuch requires one to maintain a long-term perspective of the child's future behavior.

Sacrificing for Chinuch

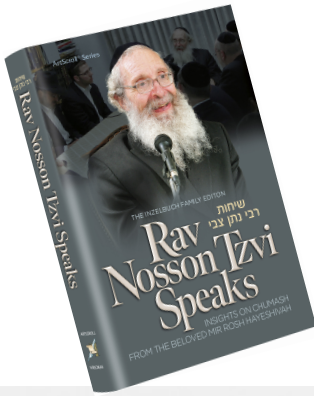
We might wonder, however, why the Torah doesn't say explicitly that Avraham took Eliezer to fight the war with him. Furthermore, why is this the place where the Torah emphasizes what chinuch is?

I think the answer to these questions lies in another fundamental principle of chinuch that we learn from Avraham Avinu.

In the hakdamah to the Chasam Sofer's She'eilos Veteshuvos on Yoreh Deah, entitled "Pituchei Chosam" (which was actually written by his son), the question is asked: If all the Avos were beloved to the Ribbono Shel Olam, why is Avraham singled out with the description יָרַע אַבְרָהָם אֶהְבֵּי (Yeshayah 41:8)?

He answers that Avraham earned this special affection from Hashem, more so than the other Avos, because Hashem attests about him: כִּי יְדַעְתִּי לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו כִּי יְדַעְתִּי לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אֲחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרָדָה ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. Avraham was called אֶהְבֵּי because he gave up his own ruchniyus in order to spread the word of Hashem to his generation, his students, and his family, as the above passuk states.

At the beginning of his sefer Chovos Hatalmidim, the Piaseczna Rebbe conveys an important principle of chinuch based on the above Rashi: Chinuch does not mean telling a child what to do, nor does it mean training him to develop the habits that will accustom him to doing the right thing. While both those elements are tools that are required for chinuch, the true meaning of chinuch is to reveal the person's potential and bring it to fruition — as Rashi writes that chinuch means initiating the person into his future role.

In honor of Rosh Hayeshiva's zt"l yahrtzeit this Shabbos,
see below for an excerpt from the new sefer,
Inzelbuch Family Edition of Rav Nosson Tzvi Speaks,
an English translation of the weekly Erev Shabbos Sichos delivered by the
Rosh Hayeshiva zt"l around his dining room table.

This sefer is newly released by Mitzscroll Publications

פרשת לך לך Parashas Lech Lecha

⚡ The Path to Greatness: Dedication to the Klal

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. ואעשה לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה . . . ונברכו בך כל משפחת האדמה.
Hashem said to Avram, "Go for yourself from your land, from your relatives, and from your father's house to the land that I will show you. And I will make of you a great nation; I will bless you, and make your name great, and you shall be a blessing ... and all the families of the earth shall bless themselves by you" (Bereishis 12:1-3).

The Midrash elaborates (*Bereishis Rabbah* 39:11):
R' Levi said: A person did not finish assessing the value of a cow that he wished to purchase from Avraham before the person would be blessed, and Avraham did not finish assessing the value of a cow for one who wished to sell him the cow before the seller would be blessed from his association with Avraham. How great was the power of his blessing? Avraham would pray for barren women and they

Parashas Lech Lecha 27

were granted a child, and he would pray for the sick and they were granted relief.

R' Huna said: It is not only that when Avraham would go to the sick person he would be cured; rather, the sick person would simply see him and improve.

R' Chanina said: Even ships that were crossing the great ocean in stormy weather were saved in Avraham's merit...

R' Berechyah said: It is already written earlier in the verse: וְאֶבְרַכְךָ, *and I will bless you*; why, then, does the Torah state again: וְהָיָה בְרָכָה, *you shall be a blessing*? Rather, God was saying to Avraham: "Until now I needed to bless those in My world who deserved blessing Myself. Henceforth, the blessings are entrusted to you. Whoever appears deserving to you to be blessed, bless!"

When Hakadosh Baruch Hu blessed Avraham, he acquired the power to bless others. This transformed him into the source of blessing, and from then on, all *berachah* was channeled into the world in his merit. Indeed, regarding the words: וְנִבְרְכוּ בְּךָ כָּל בְּנֵי אֲדָמָה, *and all the families of the earth shall bless themselves by you*, the Midrash states (*Bereishis Rabbah* 39:12): "Rain is in your merit; dew is in your merit."

The marvelous *koach haberachah* that Hashem conferred upon Avraham Avinu was rooted in his sense of responsibility and his desire to benefit the public. Avraham Avinu excelled in this regard, as evidenced by his passionate *tefillos* and pleas on behalf of the people of Sedom (in contrast to Noah; see previous essay). This quality propelled him to the pinnacle of spiritual elevation and closeness to Hashem. The entire world was therefore sustained by his merits, and he became the source of blessing in the world.

Composer of People

The Alter of Slabodka was a paradigm of taking responsibility for the generation. Someone once asked his son, the Rosh Yeshivah R' Eliezer Yehudah Finkel, why he never spoke about his father or shared stories or lessons from him.

28 RAV NOSSON TZVI SPEAKS

Upon hearing the question, R' Eliezer Yehudah's face reddened, and his body began trembling. His voice thick with emotion, he replied, "In the merit of my holy father, Klal Yisrael merited two or three generations of Torah. How dare I speak about him?"

Similarly, the Chofetz Chaim praised the Alter of Slabodka by saying, "I am a *mechaber sefarim*, but the Alter of Slabodka was a *mechaber bnei adam* — he composed people." In his wisdom, the Alter of Slabodka intuited how to build the *nefesh* of every *talmid*, and by doing so he laid the foundations for generations of Torah and *talmidei chachamim*. By developing his disciples, he caused the world to be sustained and blessed. This ability to serve as a source of blessing to the world drew from his willingness to selflessly shoulder the burden of the *klal*, and from his profound sense of *achrayus* toward the building of Klal Yisrael.

His son R' Eliezer Yehudah likewise carried the burden of the *klal*, devoting his heart and soul to promoting the spiritual growth and success of *lomdei Torah* everywhere. He would sit and listen patiently to *chiddushei Torah* from any yeshiva student who approached him, whether his *chiddush* related to the *masechta* that was being studied in the yeshiva or to any other *sugya* in Shas. When the yeshiva was studying the *sugya* of *yiush shelo midaas* (*Bava Metzia* 21b), R' Eliezer Yehudah attested that he had heard 243 *chaburos* on this *sugya* alone — and could repeat the *chiddushim* he had heard from every individual.

A group of accomplished *bachurim* once approached him to complain about a particular *bachur* who was not behaving properly. They requested that the Rosh Yeshiva expel this *bachur*, but R' Eliezer Yehudah refused. When the *bachurim* declared that if this *bachur* would remain, they would all leave, the Rosh Yeshiva replied that it was more important to him to keep this *bachur* within the walls of the *beis midrash*, even on account of losing the others. He explained that he had no doubt that they would continue learning Torah wherever they were, whereas expelling this particular *bachur* from the yeshiva would likely lead him to spiritual ruin. This, he maintained, was sufficient grounds for allowing him to stay.

Parashas Lech Lecha 29

What an incredible display of *achrayus*! R' Eliezer Yehudah was prepared to sacrifice the reputation and success of the Mir Yeshiva by bidding farewell to some of his leading *talmidim*, in order to preserve the spiritual health and future of a single troubled *bachur*. This devotion to others was the attribute of Avraham Avinu, which made him worthy of becoming a source of *berachah* and radiating goodness to all the inhabitants of the world.

The primary impediment to becoming a greater person by taking responsibility for others is *negios*, personal interests. People are concerned primarily with themselves, and their choices reflect what they believe will benefit them and bring them the most prestige. Yet a person who constantly places himself first can never come to devote himself to the good of the community. The more a person focuses on benefiting the *klal*, the greater he becomes, whereas one who is motivated exclusively by his own interests earns less respect, and his actions are regarded as petty.

Your Blessing Precedes Mine

Each day in *Shemoneh Esrei*, we describe Hashem as: אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיַעֲקֹב, *the God of Avraham, the God of Yitzchak, and the God of Yaakov*. The source of this description is the following Gemara (*Pesachim* 117):

R' Shimon ben Lakish said: וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל, [*Hashem said to Avram...*] *I will make of you a great nation* — this teaches that we say, "the God of Avraham"; וְאָבְרַכְךָ, *and I will bless you* — this teaches that we say, "the God of Yitzchak"; וְאָגְדַלְתָּ שְׁמִי, *and I will make your name great* — this teaches that we say, "the God of Yaakov."

Midrash Tanchuma (*Lech Lecha* 4) adds that the words וְהָיָה כְּרַכָּה, *and you shall be a blessing*, mean that "your blessing precedes My blessing": First, we recite the *berachah* of *Magen Avraham*, and only afterward do we recite the *berachah* of *Mechayeh HaMeisim*, which indicates that Avraham's *berachah* was so exalted that it precedes even Hashem's *berachah*!

R' Yerucham Levovitz (*Daas Torah, Biurim*) explains that the

30 RAV NOSSON TZVI SPEAKS

phrase *the God of Avraham, the God of Yitzchak, and the God of Yaakov* cannot be interpreted as a praise of Hakadosh Baruch Hu, for if it were, then both the *berachah* of *Magen Avraham* and the *berachah* of *Mechayeh HaMeisim* would be extolling Him — so how could He say that Avraham's blessing precedes His?

It must be that this *berachah* is lauding Avraham for his being the first person to recognize that Hashem is the Creator and Sovereign of the world. Avraham's *raison d'être* was to crown Hashem as King of the world and increase *kevod Shamayim*, to the point that "Avraham" and "Melech Ha'olam" merged into one concept, and Avraham's entire existence reflected his revelations of the conduct of the King of the universe.

The attributes of *Elokei Yitzchak* and *Elokei Yaakov*, as well, are rooted in Avraham Avinu's *berachah*. R' Yerucham adds that everything mentioned in this first *berachah* is based on Avraham Avinu's actions and traits; for example, the phrase *הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר*, *the great God*, alludes to the promise of *וְאֶעֱשֶׂה לְךָ לְגוֹי גָּדוֹל*, *And I will make of you a great nation*. Accordingly, we can understand why the first *berachah* is called "your blessing," since this *berachah* revolves around Avraham Avinu's revelation of Hakadosh Baruch Hu as King of the universe, which reflects the extent of the revelation of His Kingship in this world until the End of Days.

Examining Avraham Avinu's actions, we see that they were primarily geared to benefiting the public — whether through his heartfelt supplications on behalf of the wicked people of Sodom, through his *hachmassas orchim*, or through his teaching others to have faith in Hashem. All these actions led him to attain the level of *kevod Shamayim* at which his *berachah* could precede Hashem's *berachah*.

The only way to generate *kevod Shamayim* is through acting on behalf of the *tzibbur*, without personal interests. An action that is motivated by self-interest does not increase Hashem's honor in the world. Since Avraham Avinu's distinguishing trait was that all his actions were performed for the benefit of the public, these actions increased Hashem's honor in this world, to the point that he was granted an incredible power to bless others.

Parashas Lech Lecha 31

Elevating Yourself and the World

The Midrash teaches (*Devarim Rabbah* 3:3):

R' Shimon ben Shetach bought a donkey from a certain Ishmaelite, and his disciples found a precious stone hanging from its neck. They said to him, "Rebbi! *It is the blessing of Hashem that enriches*" (*Mishlei* 10:22). R' Shimon ben Shetach replied, "I have purchased a donkey; I have not purchased a precious stone." He went and returned the stone to that Ishmaelite, who declared, "Blessed is Hashem, the God of Shimon ben Shetach!"

The seller's response seems puzzling. Shouldn't he have commended Shimon ben Shetach for his integrity in returning his precious stone, rather than blessing his God?

Through his actions, a person can either sanctify the Name of Hashem, or, *chas v'shalom*, desecrate it. The more one acts for the sake of Heaven, without personal interests, the more Hashem's honor is increased through his actions. Shimon ben Shetach, whose every action was done *l'shem Shamayim*, merited to reveal Hashem's honor through his behavior, which is why the seller blessed his God.

It is not only lofty *tzaddikim* who are capable of acting in a way that benefits the public — regular people can do so as well. Anyone who endeavors to help the *tzibbur*, without regard to his personal benefit, becomes a greater person.

Chazal tell us that "*Kol Yisrael areivim zeh bazeh* — all Jews are guarantors for one another" (*Sanhedrin* 27b), and this obligation of *arvus* applies to each and every Jew, without exception. The only way for a person to become a guarantor for Klal Yisrael is by growing in Torah and *yiras Shamayim*, which causes the world to be supported by him and elevated along with him.

32 RAV NOSSON TZVI SPEAKS

This sefer was put together for the Mir Yerushalayim dinner and is now being released to the public in honor of the Rosh Hayeshiva's Yahrzeit this Shabbos, there is a limited time offer of a 10% discount and free shipping (in USA) when you ordering through Artscroll.

Use promo code: MIRFREE